

Virginia Woolf

Sheikhi, Hajar, MA of Women Studies

Tavassoli, Afsaneh (Ph.D.)

**Women & Family Studies Department, Alzahra University
2019**

Semester 2

972

Criticism of Feminist Theories and Movements

ویرجینیا وولف با نام اصلی ویرجینیا استیون در 1882 در لندن به دنیا آمد. پدرش لزلی استیون سردبیر مجله ی معروف کورن هیل بود. ویرجینیا در خانه ی بزرگی در محله ای اشرافی در میان عده زیاد خانواده و خدمتکاران بزرگ شد. در طول کودکی ویرجینیا، پدرش کار عظیم تدوین فرهنگ زندگی نامه ی ملی بود پدرش او را به مدرسه نفرستاد اوقات زیادی را در کتابخانه ی پدر می گذراند. او در مورد کتاب هایی خوانده بود از پدر بسیار پرس و جو می کرد. به قول ویرجینیا، پدر او را نصیحت می کرد که با حداقل کلمات ممکن و با حداکثر وضوح، دقیقاً آنچه را که منظورش بود بنویسد. این تنها درس پدر در مورد هنر نویسندگی بود. «درس هایی» که از پدرش گرفت شامل سوالات هوشمندانه ای بود که درباره ای کتاب هایی که ویرجینیا می خواند از او می کرد و او را تشویق می کرد تا درباره ی معنای واقعی آنچه خوانده حقیقت را بیان کند. چیزی نگذشت که در تنهایی اتاقش آثار شکسپیر و ادبیات یونان باستان را تمام کرد و به مطالعات وسیعی در باب تاریخ، ادبیات و فلسفه روی آورد. پدرش هرگاه فرصتی دست میداد به آموزش ویرجینیا می پرداخت با وجود اینکه او آشکارا استعدادی درخشان داشت پدرش از ورودش به دانشگاه جلوگیری کرد در حالی که همه پسرانش را به دانشگاه فرستاد. ویرجینیا در خانواده پرجمعیت و صمیمی بزرگ شد او پیچیده و بیش از حد حساس از آب درآمد که ناشی از چند تجربه ی تعیین کننده و تکان دهنده بود آزار برادرش در هفت سالگی، فوت مادرش در 13 سالگی، بعد از آن پدرش بیمار شد در سن 21 سالگی پدرش را از دست داد که باعث فروپاشی روانی دیگری برای او شد و سعی کرد با پریدن از پنجره خودکشی کند. ویرجینیا در دوره ی پادشاهی ادوارد جامعه ای شدیداً مردسالار و طبقاتی بود در نهایت به نظر می رسید ترکیبی از زن های موروثی معیوب، جو عاطفی اضطراب آور خانواده، مزاحمت های جنسی، مرگ های دردناک و آرامش ناشی با زنان مسن سبب شد ویرجینیا جوان سردمزاجی شود که تمایلات همجنس خواهانه ای غیر جسمانی داشت و اختلال روانی همواره او را تهدید می کرد.

پس از آن ویرجینیا با دوستان برادرش آشنا شد هر هفته جلساتی تشکیل می دادند که در آن دانشجویان روشنفکر به بحث درباره ی موضوعاتی چون تعریف خوبی یا معانی زیبایی می پرداختند. به نظر او بحث ها کمی بیش از حد سطح بالا می آمد، ولی خوشحال بود که در میان جمعی پرشور است که اعضایش به زن به چشم موجودی با استقلال اندیشه می نگرند (استراترن، 1387: 13-21). این جلسات تحت عنوان انجمن بلومزبری بود. وولف یکی از اعضای مهم انجمن نویسندگان بلومزبری بود انجمنی که اعضای آن روشنفکرانی بودند که بر اساس علائق مشترک به دور هم جمع شده بودند. آنان در عشق، هنر و حقیقت جویی و همچنین در ضدیت با افکار ارتجاعی و تقید های دست و پاگیر دوره ویکتوریایی، همفکر و همسنگر بودند (وولف، 1370: 8).

در ماه ژانویه سال 1912 لئونارد وولف از ویرجینیا تقاضای ازدواج می کند، او در ماه مه جواب مثبت میدهد و ازدواج در ماه اوت همان سال ازدواج صورت می گیرد (کورتاتز، 10: 1382). در 28 مارس سال 1941 ویرجینیا در حالی که جیب های کتش را از سنگهای بزرگ پر کرده خود را در رودخانه اوز می اندازد و خودکشی کرد (همان، 21).

ویرجینیا وولف یکی از زنان برجسته ادبیات در قرن گذشته است. او نویسنده ای بسیار پرکار و مدافع حقوق زنان بود او در تمام دوران زندگی علاوه بر رمان، مقالات ادبی و اجتماعی و نقد نیز می نوشت. از نظر فکری و تمایل به مدرنیسم و

نوگرایی تحت نفوذ گروه بلومزبری بود او را در چارچوب رمان نو در نخستین دهه های قرن بیستم در نظر گرفت و شیوه های متداول نویسندگی را به کار نمی برد می خواست رمان را از شیوه های رایج برهاند و کاری کند که حرکت اشیا را به شکل عمیق تر دنبال کند که این کار در رمان هایش انجام داد. علیرغم موفقیتی که از ابتدا در پی چاپ رمانهایش به دست آورد هرگز قانع نشد و سنت شکنی را تا آخر ادامه داد و ویژگی دیگری که در آثار غیر داستانی او آشکار می شود تعهد به حقوق زنان و تلاش در راه رسیدن به آن است (وولف، 1385: 5-11).

وولف یکی از بزرگترین پیشگامان رمان مدرن و چهره های تاثیر گذار در ادبیات فمینیست است. لیندن پیچ، استاد ادبیات مدرن در دانشگاه لوبرو معتقد است که وولف را بیش از هر زمان دیگری بایستی یک متفکر سیاسی باریک بین و با تجربه دانست که علاقه فراوانی به رابطه پیچیده تاریخ، سیاست و زبان دارد از نظر او ادبیات داستانی وولف رابطه گفتاری گذشته محال و معانی رمز گذاری شده نهان گفتمان جمعی را مورد مذاقه قرار داده است (کافی، 1385: 393).

زندگی در رمان های او، گاه به صورت اعمالی تکراری و پوچ جلوه گر می شود، زمانی جلوه ای جذاب و دوست داشتنی می یابد و گاهی نیز حالتی اسرآمیز و خیالی به خود می گیرد. او بیشتر در درون شخصیت هایش زندگی می کند، تصورات و افکار آنان را به رشته تحریر در می آورد و خواننده را غالباً با ذهنیات آنها مشغول می سازد تا گفتار و اعمالشان (وولف، 1391: 7).

ویرجینیا وولف در برگیرنده دغدغه و شیفتگی او نسبت به مساوات جنسی، زندگی زنان، تاریخ و آثار داستانی آنهاست که هنر نویسندگی او را عمیقاً تحت تاثیر قرار داده و شکل داد (مارکوس، 1385: 110-111). در میان متفکران، وولف تنها فروید را ملاقات کرد او هرگز با کسانی مانند انیشتین، برگسن، نیچه یا رادفورد ملاقات نکرد اما رمان هایش واکنشی در مقابل آثار و عقاید این بزرگان بود واقعیت موجود در آثار و زندگی وولف نشان می دهد که او چگونه توانایی رویارویی غیر مستقیم با این متفکران را داشته است. علاوه بر آن، این حقایق نشان میدهد که هویت وولف در مقام یک نویسنده «مدرن» با نزدیکی به دیگر نویسندگان این مکتب از نظر اجتماعی و متنی حفظ شد (ویتورث، 1385: 84).

ایشان زنان را به کسب استقلال مالی و کوشش برای داشتن امتیازات همسان با مردان توصیه می کند دغدغه خاطر نویسندگانی از جمله ویرجینیا وولف نادیده انگاشتن هویت و جایگاه وجودی زن در جامعه است که به شکل زنانه نویسی در لایه های تودر تو در آثارش نمودار می شود (تاج بخش و فرزاد، 1393: 9). بسیاری از نویسندگان زن برای نمایاندن موقعیت اجتماعی زنان عصر خود از میان گونه های مختلف ادبی، رمان را برگزیده اند. وولف، در آثارش از محرومیت زنان عصر خود پرده برمی دارد او صرفاً خواهان فراهم شدن امکانات اقتصادی و اجتماعی بیشتر برای زنان است (همان، 27).

وولف با اشاره به متفاوت بودن نوشته ای زنان بر آن بود که منشا این تفاوت ها دلایل روان شناختی نیست، بلکه به علت زندگی محدود و موقعیت متفاوتی است که در آن گرفتار آمده اند می گفت این محدودیت ها و تمایز ها سبب می شود که «کتاب های زنان کوتاه تر و فشرده تر از کتاب های مردان باشد و در چارچوبی قرار گیرد که مطالعه ی آن به زمان دراز و بی وقفه یی نیاز نداشته باشد، ویرجینیا وولف در کتاب «سه گینی» که نوشتن آن را در 1937 آغاز کرد، با

آگاهی بیشتر از سطوح تاریک زندگی، به موانع اقتصادی و اجتماعی و پدر سالاری سرکوبگر اشاره کرد، به موقعیت زن در اجتماع دیگران پرداخت و بر آن بود که فرودست شمردن زنان ریشه در ذهنیت مردان دارد دوران شکوفایی نویسندگی ویرجینیا وولف میان دو جنگ جهانی آغاز شد و پایان گرفت، دورانی که در هیچ لحظه آن احساس آرامش و ثبات وجود نداشت. او معتقد بود که در شرایطی از این گونه، زنان باید صدای معادل مردان داشته باشند وولف با اشاره به متفاوت بودن نوشته های زنان بر آن بود که منشا این تفاوت ها دلایل روان شناختی نیست، بلکه به علت زندگی محدود و موقعیت متفاوتی است که در آن گرفتار آمده اند (قره داغی، 1382: 43).

ویرجینیا وولف اولین کسی است که به دور هر گونه بحث نظری، ارتباط میان زن و نوشتن را توصیف می کند. اولین کسی است که دسترسی زنان به ادبیات و کتاب را میسر می سازد و خود در جایگاه و رای زمانه اش، قرار می گیرد (دو فرمون، 1382: 230).

از آثار عمده ی ویرجینیا وولف می توان به سفر خارج، شب و روز، اتاق جیکوب، خواننده ی عادی، خانم دالووی، به سوی فانوس دریایی، اورلاندو، اتاقی از آن خود، موج ها، خواننده ی عادی، سال ها، راجرفرای: یک زندگی نامه، میان پرده نام برد (استراترن، 1387: 93-94). کتاب اتاقی از آن خود بهترین اثر غیر داستانی او شد و هنوز هم متن فمینیستی تعیین کننده ای به شمار می آید. در واقع هرمیون لی، زندگی نامه نویسنده قرن بیستم او، مدعی بود که این اثر «شاید تأثیر گذارترین نوشته ی غیر داستانی یک زن در سده ی بیستم باشد» (همان، 66-67). در کتاب اتاق جیکوب سعی شده آنچه معمولاً دستمایه ی زندگی نامه است به شکلی سیال بیان شود. کتاب داستان یک زندگی است. منتها هیچ قصه ای ساده ای به معنای آن که وقایعی پشت سر هم رخ دهند در آن وجود ندارد (همان، 39-40).

کتاب به سوی فانوس دریایی اولین شاهکار اوست. هدف ویرجینیا وولف در به سوی فانوس دریایی به گفته خودش این بود که «به شکلی کامل به شخصیت پدر، و مادر و جریزه سنت ایوز و دوران کودکی بپردازد و او توانست به هدفش دست یابد». (همان، 53). کتاب موج ها این اثر تا آن زمان تجربی ترین اثر و از خیلی جهات شاعرانه ترین اثرش بود. در موج ها موفق می شود که هم سیالیت و هم تزلزل هویت فردی را القا کند (همان، 71-73). در کتاب خانم دالووی که در 1925 منتشر شد، تمامی وقایع داستان فقط در یک روز تابستانی به وقوع می پیوندد، موضوع داستان با تفکرات و بازتهای کلارسیا دالووی بسط می یابد و تمام گذشته وی را در برمی گیرد (وولف، 1370: 9). در کتاب ارلاندو که در سال 1928 منتشر شد، از نظر تکنیکی فتحی نمایان است؛ زیرا زندگی شخصیت داستان -ارلاندو- چهار قرن به درازا می کشد و تنوع و گوناگونی صحنه ها و ماجراها و افکار و اندیشه ها به حدی است که بیان آن فقط از شیوه خاص وولف ساخته است (همان، 9).

یکی از نقد های که به او وارد است پس از مرگ ویرجینیا، مورگان فورستر نظر می دهد که آثار ویرجینیا تمامی ویژگیهای زیبایی شناسی را دارد و تأثیرات خود را برمی گریند و می پردازد. اما در خلق شخصیت داستانی موفق نیست و هیچ آرمان بزرگی را باور ندارد (مارکوس، 1385: 137). الین شوالتر، معتقد است که وولف با جانبداری از دو جنسیتی

بودن، هیچ گاه موضع معینی در رویارویی با جنسیت مذکر ومونث نداشته است(قره باغی، 1382:6). نانسی بازین، یکی دیگر از منتقدان ویرجینیا وولف با انتقاد از سیلان هویت های جنسی، معتقد است که اعتراض وولف بر ضد شکل های موجود ذهنیت زنانه ریشه در نگرشی برآمده از ذهنیت زنانه و مردانه دارد و از منظر او همین ذهنیت است که خویشتن را ممکن می سازد که این ذهنیت هم در داستان های او به چشم می خورد، هم در مقالاتش و هم نامه هایش(همان، 6).

فهرست منابع

- 1- استراترن، پل(1387)، مترجم:مرجان رضایی، آشنایی با ویرجینیا وولف، انتشارات مرکز.
- 2- تاج بخش، فرزاد(1393)«نقد تطبیقی دیدگاه فمینیستی سیمون دوبوار، ویرجینیا وولف و سیمین دانشوردرا آثار داستانی»، فصلنامه پژوهش های ادبی وבלاغی، سال دوم، شماره دوم، بهار.
- 3-دوفرمون، فرانسوار(1382)، زنانه اندیشی، مترجم:نازک افشار، مجله سمرقند، شماره1، بهار.
- 5-قره باغی، علی اصغر(1382)، فمینیسم، نشریه گلستانه، شماره 55، اسفند.
- 6-کورتانز، ژرار(1382)، سالشماری زندگی ویرجینیا وولف، ترجمه ناهید طباطبایی، مجله سمرقند، شماره، بهار.
- 7- مارکوس، لورا(1385)، ویرجینیا وولف و فمینیسم، مترجم دکتر هلن اولیایی نیا، مجله بخارا، شماره56، پاییز.
- 8- وولف، لئونارد(1385)، یادداشت های روزانه ویرجینیا وولف، مترجم:خجسته کیهان، تهران، انتشارات قطره.
- 9- وولف، ویرجینیا(1370)، ارلاندو، ترجمه محمدنادر، تهران، نشرامیرکبیر.
- 10- وولف، ویرجینیا(1391)، سال ها، ترجمه فرهاد بدری زاده، تهران، نشر نگاه.